

Vegetační stupně na příkladu střední Evropy

RNDr. Martin Culek, Ph.D.

Geografický ústav, MU

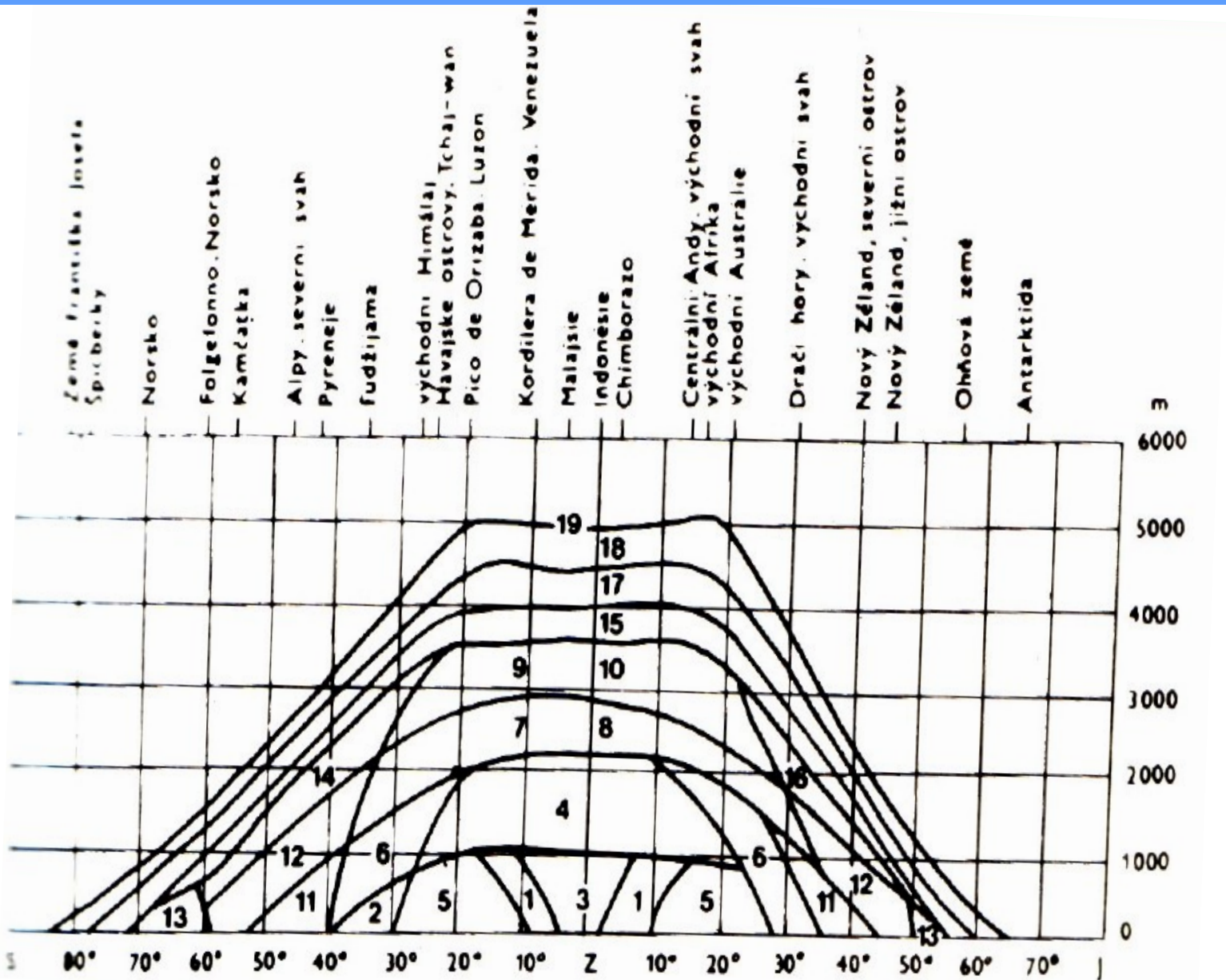
Vegetační stupeň - orobiom

- Typologická jednotka, zprav. v rámci Biogeo. provincie
- Daný teplotním a vlhkostním požitkem vč. časování, tj. Sumou efekt. teplot
- Sled v.s. je dán sledem (poklesem) teploty s nadmoř. výškou, přesněji poklesem Sum efekt. teplot
- Obecná zákonitost na Zemi – ovšem jsou i inverze v.s.
- Čím větší převýšení pohoří → větší rozdíly teplot → více veget. stupňů
- Vychází z podmínek na „normálních“ stanovištích (stř. vlhké a středně živné) – s dominancí klimax. druhů (Db, Bk, Jd, Sm, Bok)
- Je to abstrakce z velmi proměnlivých zákonitostí rozšíření bioty v horách → různé, leč podobné klasifikace: (Zlatník 1976, Skalický 1988, ÚHÚL 1971)
- Je to užitečná zkratka vyjádření vlastností přír. prostředí
- Jsou i azonální společenstva – rašeliniště, na skalách, sídla, pole

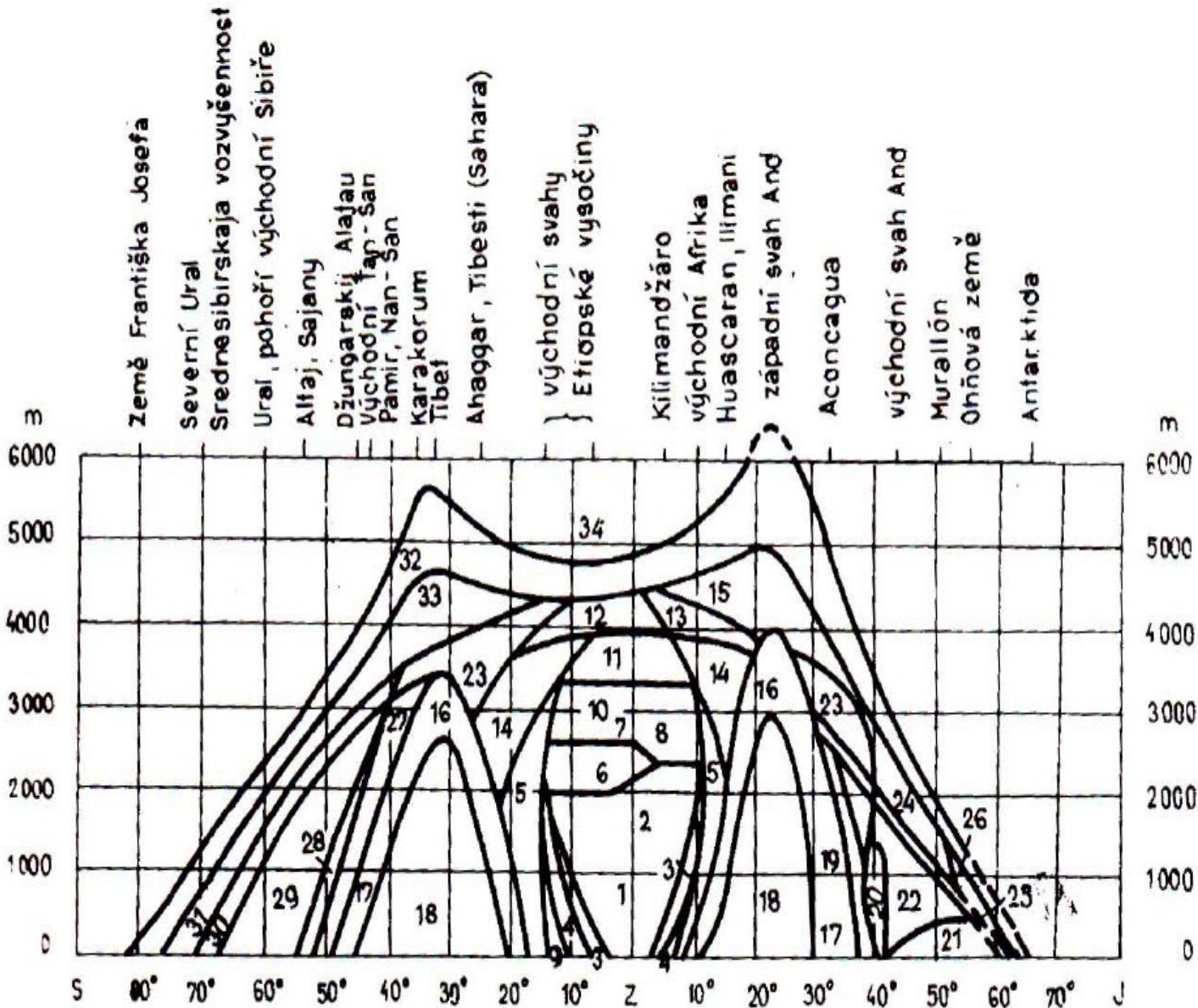
Sled orobiomů (veget. stupňů) dán:

- FG pásmem (geobiomem)
- Teplotní a Srážkovou kont./oc.
- Polohou v geobiomu – vliv susedů
- Horizontální zonálností pohoří
- Regionálními specifiky substr. a georeliéfu
- Regionálními specifiky bioty (Jszim, Jvtatar, Bopyr, Boč, Boli, Md, Sm, Jd, Bekt)
- **V detailu sled stupňů dotvořen:**
- Orientace svahů ke Slunci a rozhod. větrům
- Odvívání a akumulace sn.
- Geologický substr. + půdy
- Georeliéf + procesy (lavinové svahy, mury, ledovce)
- Antropogenní vlivy vč. pastvy

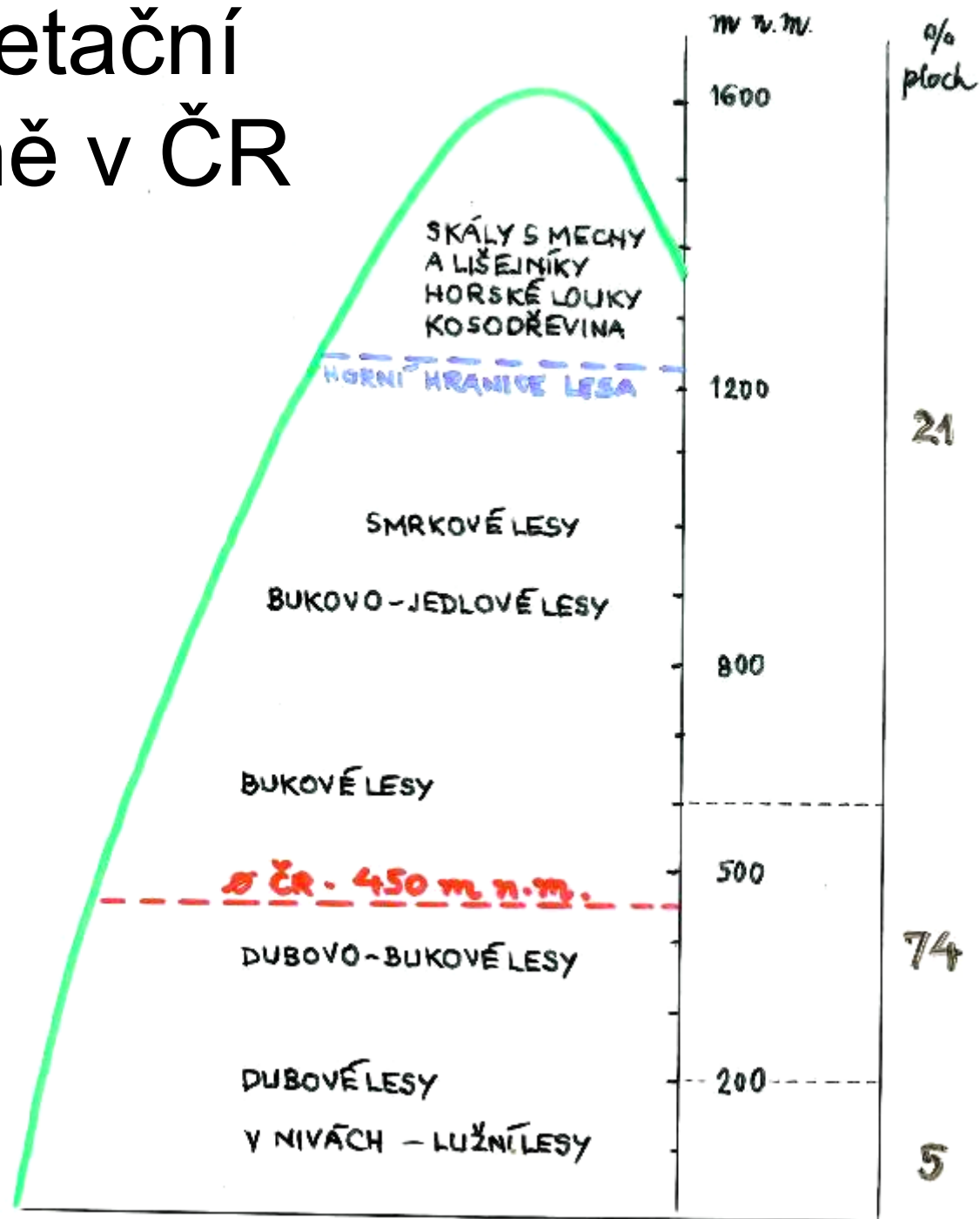
Svět - Orobiomy srážkově bohatých oblastí

Svět - Orobiomy srážkově chudých oblastí

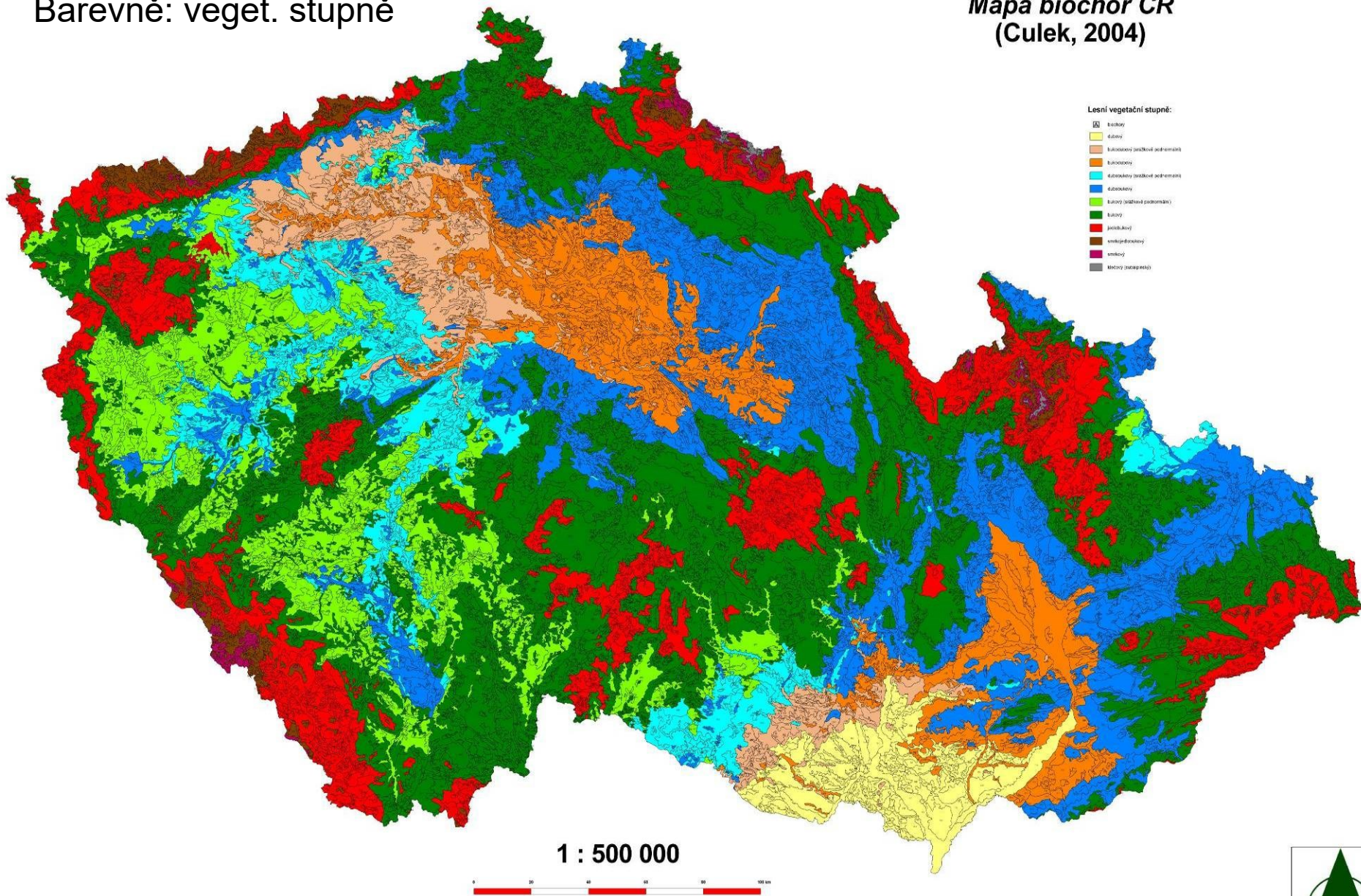

Vegetační stupně v ČR

Barevně: veget. stupně

Mapa biochor ČR
(Culek, 2004)

Lesní vegetační stupně:

- dubiny
- Eukaliptus (jedličko-odřemíni)
- Eukaliptus
- Křovina (jedličko-odřemíni)
- Křovina
- Křovina (střelná podomáň)
- Křovina
- jehličko
- smrk-jedle
- smrk
- Mlýnský (střelná)

1 : 500 000

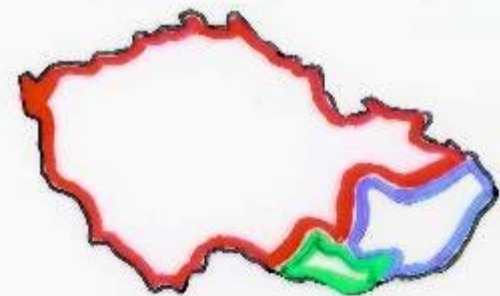
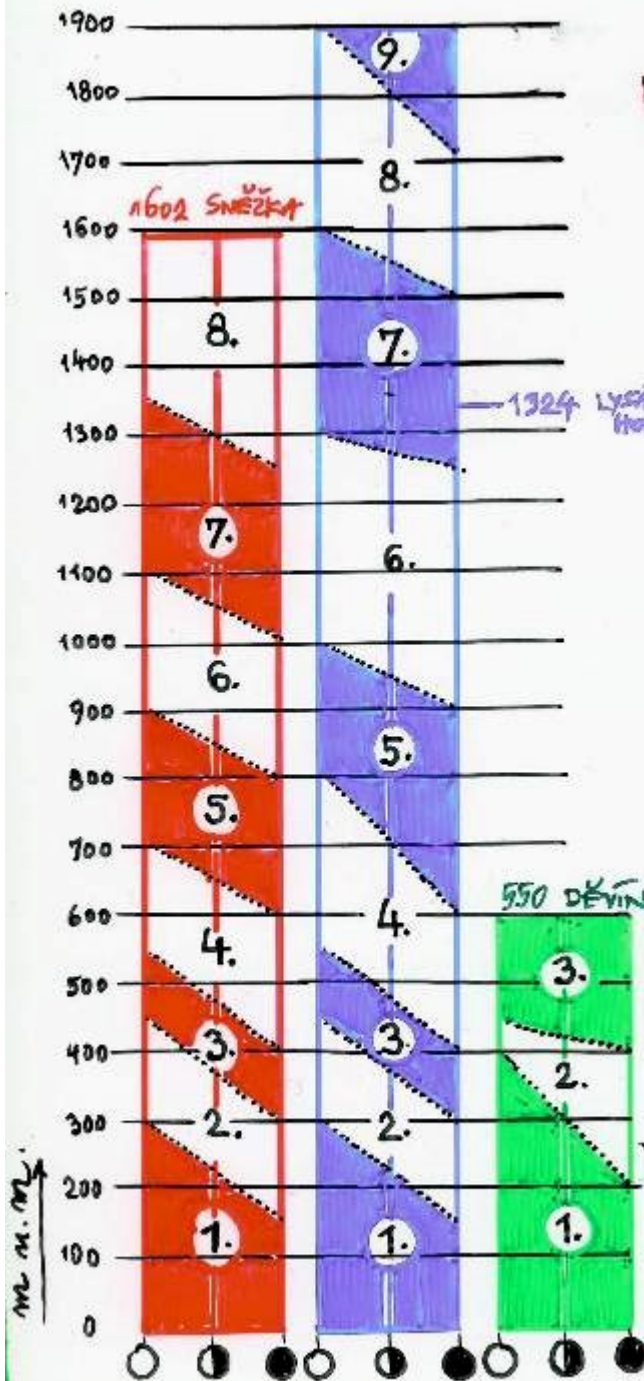

Vegetační stupně (v.s.) střední Evropy

<u>Vegetační stupeň</u>	<u>Prům. roční T</u>	<u>Dny s prům. T_d ≥ 10⁰ C</u>	<u>% plochy ČR</u>
• 1. V.s. dubový	přes 9 ⁰	přes 170 dní	3,4 %
• 2. V.s. buko-dubový	8,5 ⁰	cca 165 dní	14,0 %
• 3. V.s. dubo-bukový	8 ⁰	cca 155 dní	24,5 %
• 4. V.s. bukový	6,5 ⁰	cca 145 dní	42,6 %
• 5. V.s. jedlovo-bukový	5,5 ⁰	cca 130 dní	12,9 %
• 6. V.s. smrko-jedlo-bukový	4 ⁰	cca 115 dní	2,1 %
• 7. V.s. smrkový	2 ⁰	cca 70 dní	0,4 %
• 8. V.s. klečový (subalpínský)	1 ⁰	cca 25 dní	0,05 %
• 9. V.s. alpínský	-1 ⁰	0 dní	0,00 %
• 10. V.s. subnivální	-2,5 ⁰	0 dní	-
• 11. V.s. nivální	pod -3,5 ⁰	0 dní	-

Závislost vegetačních stupňů na

.....

HERCYNICUM
CARPATICUM
PANNONICUM

- JIŽNÍ SVAHY
- ◐ ROVINY, VÝCHOD, ZÁPAD
- SEVERNÍ SVAHY, INVERSE

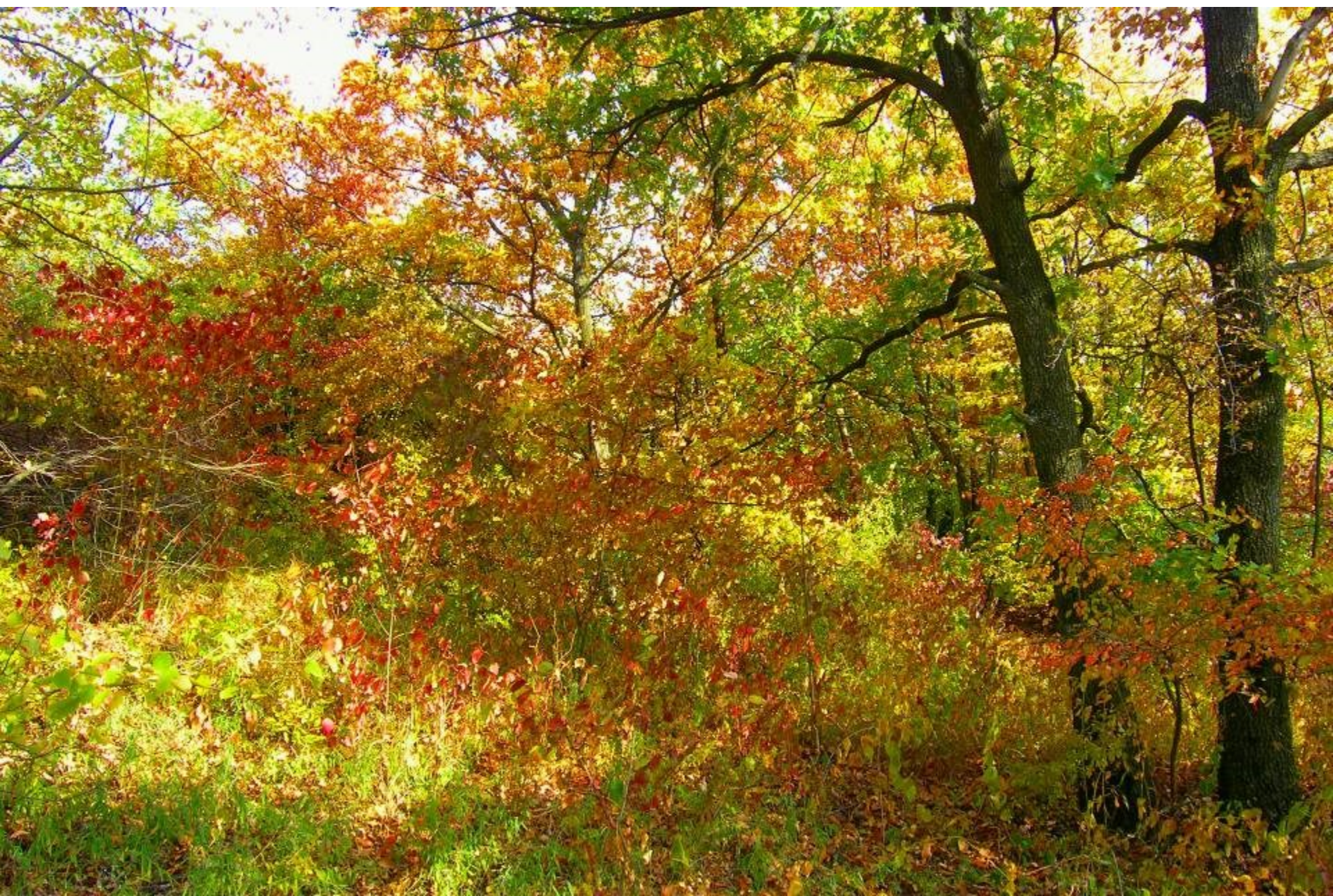
1. Vegetační stupeň

1. v.s. - Dubový

Ta	Td $\geq 10^{\circ}\text{C}$	SET	Srážky mm	% pl. ČR
>9°C	>170 dní	>2900°C	450-600	3,4 %

- Výška v ČR: 148 – 250 (550) m - Děvín
- Kde: JM + mikrolokality
- Využití území (%):
- lesy **15**, pole **62**, TTP **4**, sady **5**, vinice **4**, vody **4**, sídla **4**
- Typické druhy:
Dub šípák, jasan úzkolistý, trn. akát,
vinice

2. Vegetační stupeň

2. v. s. – Bukovo – dubový

<u>T_a</u>	<u>T_d ≥ 10° C</u>	<u>SET</u>	<u>Srážky mm</u>	<u>% pl. ČR</u>
Oc: 8,2-8,8°C	165 dní	2700°C	550-700	14,0 %
Kon: >7,6°C			441-550	

- Výška v ČR: (130) 190 – 350 (740) m – Doup. h.
- Kde:
- Využití území:
lesy **14**, pole **62**, TTP **4**, sady **5**, vinice **1**, vody **2**, sídla **6**, devast. plochy (doly) **6**
- Typické druhy:
Dub zimní, habr obecný, jeřáb břek,
končí vinice, meruňky a broskvoně – velkosady

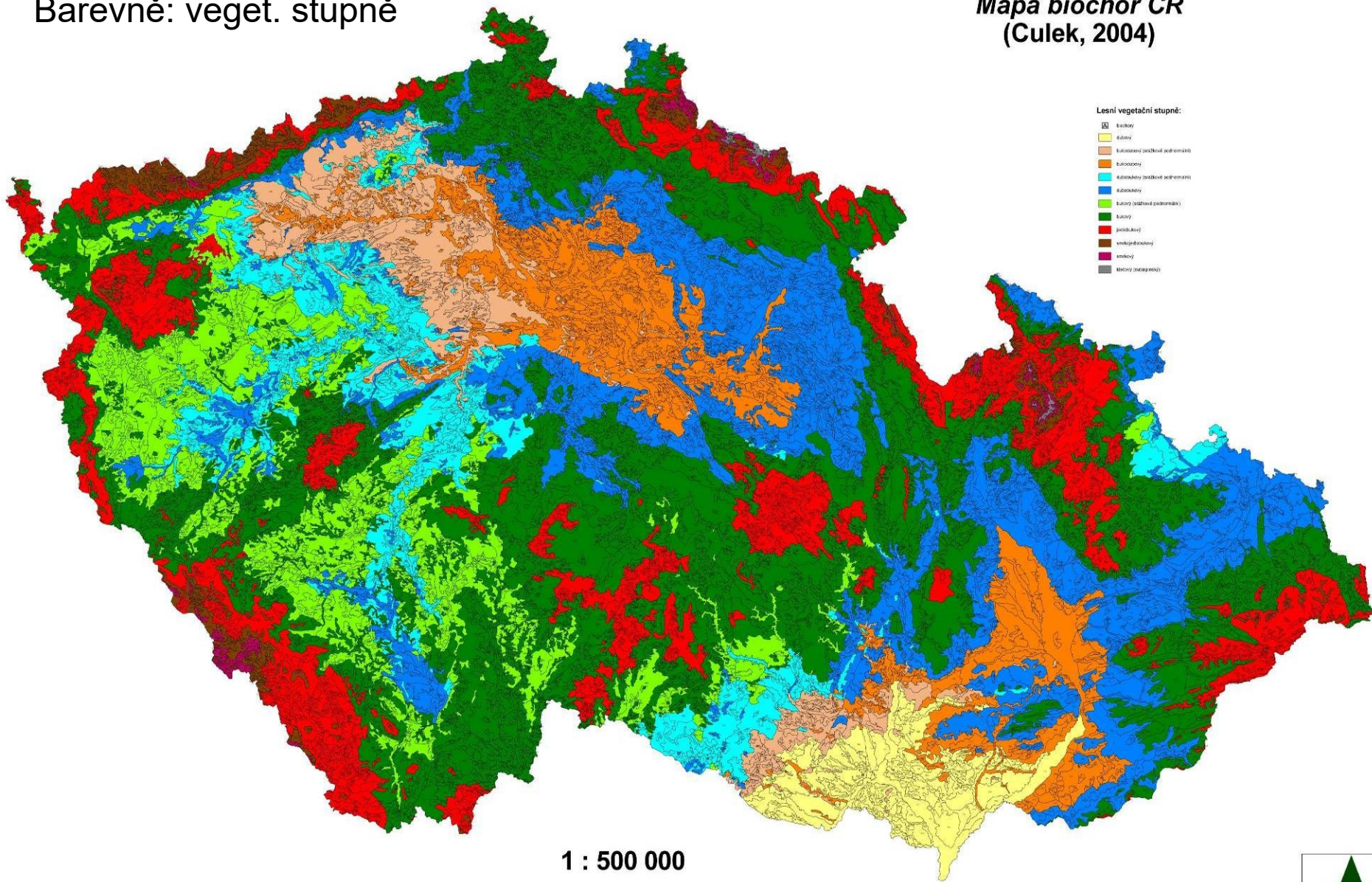

Barevně: veget. stupně

Mapa biochor ČR
(Culek, 2004)

- Lesní vegetační stupně:
- buky
 - duby
 - bukové (jedličí odremáně)
 - bukové
 - křovinatá (jedličí odremáně)
 - křovinatá
 - buky (středně podmáčené)
 - buky
 - jehličkoví
 - smrk-jedle
 - olšiny
 - měchy (stěpiny)

1 : 500 000

Odkaz na internetovou učebnici biogeografie,
přímo na vegetační stupně:

- https://is.muni.cz/el/1431/jaro2010/Z0005/18118868/index_VS.html
- Pozn. V případě odlišných informací platí ty, uvedené v právě sledovaném videu.